
ІНСТИТУТУ ХІМІЇ ВИСОКОМОЛЕКУЛЯРНИХ СПОЛУК НАН УКРАЇНИ — 50 РОКІВ

28 серпня 2008 року виповнюється 50 років від дня заснування Інституту хімії високомолекулярних сполук Національної академії наук України — першого в Україні науково-дослідного інституту полімерного профілю.

Інститут (до 1961 року — Інститут хімії полімерів і мономерів АН УРСР) був заснований у 1958 р. на базі лабораторії високомолекулярних сполук Інституту органічної хімії АН УРСР.

Інститут є передовим центром з хімії, фізико-хімії і фізики полімерів, де плідно працює наукова школа, яка одержала міжнародне визнання. Особливе місце посідають основоположні роботи з розробки наукових основ синтезу полімерів та кополімерів з уретановими, амідними, імідними, карбонатними, акрилатними, йоногенними та іншими функціональними групами і створення на їх основі нових полімерних матеріалів.

До скарбниці світової науки увійшли дослідження, які мають велике теоретичне та практичне значення з вивчення міжфазних явищ у багатоконпонентних полімерних системах, їх структури та властивостей, зокрема підсилення полімерних сумішей та сплавів полімерів дисперсними та волокнистими наповнювачами з урахуванням впливу межі розподілу з твердим тілом на кінетику формування та фазовий розподіл у гетерогенних полімерних системах.

Добре відомі роботи інституту із структурно-хімічної модифікації полімерів (еластомерів) реакційноздатними олігомерами та природними сполуками для створення функціональних полімерних матеріалів з сорбційними, сенсорними, біодеградабельними та іншими властивостями.

В Інституті розвиваються такі новітні напрями, як синтез кремнійорганічних гіперрозгалужених олігомерів-прекурсорів, антикорозійних покриттів і адгезивів, а також їх функціоналізованих похідних для одержання нанокомпозитних матеріалів з функціями поліелектролітів, комплексоутворювачів, йонпровідних мембран, адсорбентів тощо. Здійснюються дослідження з розробки наукових основ синтезу та формування органічно-неорганічних полімерних композитів, що можуть бути використані як клеї, покриття, зв'я-

зуючі полімерних композитів для техніки нового покоління та полімерів медичного призначення.

Прикладні наукові дослідження Інституту пов'язані з розробкою та впровадженням нових функціональних полімерів та їх композитів — гідроізоляційних, антифрикційних, струмопровідних, адгезійних, корозійнозахисних, полімер-деревних, сенсорних, термо-, вогне-, радіаційно-стійких матеріалів, полімерів медичного призначення тощо.

За 50 років діяльності наукові дослідження Інституту висвітлені у понад 6500 наукових публікаціях та узагальнені у 75 монографіях. Практично спрямовані розробки захищені більш як 1500 авторськими свідоцтвами та патентами, значна частина яких впроваджена у виробництво. Багато розробок Інституту широко застосовувались і зараз використовуються у різних галузях економіки — хімічній, машинобудівній, космічній, суднобудівній, будівельній промисловості, сільському господарстві, медицині та ін. Серед них, зокрема, клейові матеріали типу „Стик”, „Спрут”, які були використані при будівництві космічного комплексу „Буран-Енергія”, ремонту діючих нафто- та газопроводів, виготовленні сонячних батарей космічних апаратів; гідроізоляційні полімерні матеріали, які були використані для закріплення ґрунтів і гідроізоляції при будівництві Северо-Муйського тунелю БАМу, на шахтах Донбасу, об'єктах „Укренерго”, ремонту станцій та тунелів Київського та Харківського метрополітенів та ін.; технології одержання полімерів медичного призначення, струмопровідних, корозійнозахисних, світлочутливих, термо-, вогне-, радіаційно-стійких, сенсорних, полімер-деревних матеріалів та багато інших; нові ефективні полімерні охолоджуючі рідини для механічної та деформаційної обробки металів, які впроваджені на багатьох промислових підприємствах України.

Співробітники Інституту приймали активну участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Розроблені та виготовлені в Інституті ефективні герметизуючі матеріали були використані для облаштування покрівлі даху об'єкту „Укриття ” 4-го енергоблоку ЧАЕС у 1986 році.

Роботи Інституту здобули міжнародне визнання, про що свідчить тісне та плідне співробітництво з багатьма провідними науковими центрами в рамках наукових програм та проектів різних країн — США, Великобританії, Греції, Франції, Польщі, Румунії, Росії, Словаччини, Нідерландів та ін.

За 50 років діяльності Інститутом підготовлено велику кількість висококваліфікованих наукових кадрів, зокрема, понад 60 докторів та близько 500 кандидатів наук.

Інститут видає єдиний в Україні науковий журнал з хімії та фізики полімерів, полімерних матеріалів і композитів — “Полімерний журнал”, який розповсюджується за передплатою.

В Інституті працювали такі відомі вчені як академік НАН України Ю.С. Ліпатов, член-кореспондент АН УРСР К.А. Корнев, доктори наук — О.О. Качан, Ю.Л. Спирін, Г.О. Гороховський, С.І. Омельченко, В.В. Шилов, В.П. Привалко та ін. Низка наукових розробок та праць

співробітників Інституту удостоєна державних премій України та СРСР, премій НАН України імені видатних учених (А.І. Кіпріанова, Л.В. Писаржевського), інших престижних премій.

Серед науковців Інституту є заслужені діячі науки і техніки України, заслужений винахідник України та кращі винахідники НАН України. Є також співробітники інституту, які нагороджені урядовими нагородами — орденами, медалями, грамотами.

Інститут зустрічає свій 50-річний ювілей за обставин виконання багатьох відповідальних завдань наукової фундаментальної і прикладної тематики, що стоять перед колективом, збереження та примноження славних традицій Інституту, постійного вдосконалення наукової тематики та підвищення рівня досліджень, розширення міжнародних наукових та науково-технічних зв'язків, зміцнення авторитету Інституту серед світової наукової спільноти.